

בס"ד

רבנו נחמן מברסלב

פירושים על פרשת השבוע

אתרוג

רבנו נחמן מברסלב פירושים על פרשת "יתרו"

וישאלו איש לרעהו לשלום
(שמות יח, ז)

ויצילני מחרב פרעה
(שמות יח, ד)

... וישאלו איש לרעהו לשלום הנאמר במשה ויתרו, ואמרו רבותינו ז"ל מי הקרוי איש זה משה, וכמה היו רחוקים זה מזה, משה קבל התורה מפי הגבורה ויתרו נתגיר ממקום רחוק וטמא מאד כי לא הניח עבודה זרה שלא עבדה. בפרט בעת שבא למשה שעדין לא נתגיר רק שרצה להתגיר. ואף-על-פי-כן קוראם איש ורעהו, כי כך דרכו של הצדיק הגבוה מאד שהוא בחינת משה שהוא מוריד את עצמו ומקרב את עצמו כל כך למי שיש לו איזה רצון להתקרב אל האמת הוא מקרב את עצמו אליו כל כך כאלו היה חברו ממש כאלו הם איש ורעהו. (לקוטי הלכות – הלכות בכור בהמה טהורה ד' – כ"ב)

עתה ידעתי כי גדול ה' ...
(שמות יח, יא)

**ומובא בזהר הקדוש: כשבא יתרו ואמר:
"עתה ידעתי..." (שמות יח, יא), נתעלה
ונתייקר השם של הקדוש-ברוך-הוא
למעלה ולמטה**

כל מי שרוצה לחוס על עצמו ולחשב על תכליתו הנצחית, כל תקנתו, שאיך שהוא, איך שהוא יהיה בעיני עצמו בכל יום כבדיה חדשה ממש. כי באמת נעשה האדם כבדיה חדשה בכל יום, שבשביל זה מברכין כל ברכות השחר, כמבאר בשלחן-ערוך. ועל-כן איך שהוא, צריך שתהיה העבודה שעוסק בכל יום חדשה אצלו לגמרי, כי כל אחד מישראל עושה כמה מצות בכל יום, ציצת ותפלין וכיוצא. אך העקר, שיראה לישב דעתו בכל יום, שזה היום שעומד בו עדין לא היה בעולם, וכן לא יהיה עוד היום הזה בעולם, והעבודה להשם יתברך שצריכין בזה היום היא חדשה לגמרי, ורק עליה נפל חובות היום, על זה האדם שעומד באותו הדור, באותו היום, הוא דיקא צריך לעסוק בעבודה זאת ולא מלאך ולא שרף, ואפלו נשמות הצדיקים שבגן-עדן

ועל-כן משה רבנו שהיה בחו גדול ביותר מהכל, על-כן מצינו בו שגם כלי זין לא שלטה בו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל ומוכא בפרוש רש"י על פסוק ויצילני מחרב פרעה, שנעשה צוארו כעמוד של שיש ולא שלטה בו החרב, כי אף-על-פי שאמרו רבותינו ז"ל שמפלי זין שביד האדם קשה להנצל, זהו בשארי הצדיקים, אבל משה שהיה גדול מכלם היה יכול גם אז לבטל עצמו כראוי אפלו כשעמדו עליו בני-אדם להרגו עם החרב. ועל-ידי זה בטל גם הכח של החרב שביד האדם ונצול ממנו, כי בודאי מאחר שיש כח כל כך להאדם למנוע מחמת שהוא בעל בחירה, מכל שכן וכל שכן יש כח להאדם הצדיק להנצל ממנו, כי מדה טובה מרבה. והלא גם האדם הנרדף מהשונא הוא גם-כן בעל בחירה, רק שעקר הפחד הוא מה שהשונא המונע מתגבר כל כך עד שרוצה להתחליש דעתו לרחקו מהאמת וכו', אבל כשהוא חזק בדעתו ומסתכל תמיד על התכלית לא יוכל לעמד נגדו שום אויב ושונא:

ויש בענין זה הרבה לדבר, כי אפלו אם הוא קטן במעלה מאד ואינו מניע לקרסלי של הצדיקים והיראים הקדמונים אף-על-פי-כן כנגד זה צריך שידע שבודאי לא ישלח עליו ה' יתברך שונא שיהיה מונע בזה שלא יוכל לעמד נגדו, אם לא שרצונו יתברך שימות על קדוש ה' והלא על זה מרצה כל אחד מישראל, אבל על-פי רב הוא רק נסיון אם יתחזק לעמד בהאמת והאמונה ולא יפל בדעתו מחמת השונאים, וכשהוא חזק בדעתו כנגד ומסתכל תמיד על התכלית בודאי יוכל לעמד נגדם. והעקר עלי-ידי כח הצדיק האמת שהוא רבו שקבל ממנו חדושי תורה האמתיים שנמשכים מהבטול במדרגה גבוהה ונוראה מאד ועל-ידי זה כלם יכרעו ויפלו לפניו, כי יאבדו הם ואף כיוצא בהם ודבר אחד מדברי תורתו אל יתבטל. (לקוטי הלכות – הלכות מילה ה' – אות כ"ו)

דעתם לִיָּאשׁ אֶת עַצְמָם, חֵם וְשָׁלוֹם. עַל־כֵּן צָרִיכִין לִזְהַר מְאֹד לִילָךְ בְּדֶרֶךְ הַנֶּ"ל לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּאִיזוֹ בְּחִינָה שֶׁהוּא, וַיִּשְׁכַּח מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, וְכָל הַהִתְחַלּוֹת שֶׁהִתְחִיל עַד עַתָּה לֹא יַעֲלֶה לוֹ מִן הַחֲשָׁבוֹן כָּלֵל, רַק עַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְגַמְרֵי, וְכֵן לַעֲוֹלָם, עַד שִׁזְכָּה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְהִתְחִיל וּלְגַמֵּר בְּשָׁלוֹמוֹת כְּרָאוּי. וְכִשְׁזֻכָּה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַנֶּ"ל, אֲזִי זֻכָּה עַל־יְדֵי־זֶה לְדַבְּרִים גְּבוּהִים וְעֲלִיּוֹנִים מְאֹד, כִּי נִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֲרָה מְשַׁלְשָׁה פְעָמִים שֵׁם אֱהִי"ה וּפְעַם אַחַת שֵׁם הַיְי"ה, שֶׁהוּדִיעַ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְמִשְׁחָה רַבָּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בַּעַת שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ: "וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ וְכוּ", וְכֵן זֻכָּה עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשִּׁיר וְהַגְנוֹן שִׁיתַּעַר לַעֲתִיד, שֶׁהוּא פְּשׁוּט כְּפוּל מְשַׁלְשֵׁ מְרַבֵּעַ, וְנֶאֱרָג עַל שֵׁם הַיְי"ה שֶׁהוּא י' יק' יכו' (לְקוּטֵי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה ו' - אוֹתִיּוֹת י"ז כ' כ"ב כ"ה לְפִי אוֹצֵר הִירָאָה - יִרְאָה וְעִבּוּדָה - י"ג)

בְּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי

(שְׁמוֹת יט, א)

עֵקֶר הַתְּנָלוֹת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי חֶסֶד וְאַהֲבָה וְהַשְׁתַּוְקָקוֹת וְכַסּוּפִין דְּקַדְשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נִקְדּוֹת לְהַאֲוִיּוֹת וְנִצְטָרְפִין וְנִצְטָרִין אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב, וְכָל הַצְּדִיקִים הַקְּדָמוֹנִים שֶׁהָיוּ קֹדֶם קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, כָּלָם הָיוּ עוֹסְקִים רַק בְּהַשְׁתַּוְקָקוֹת וְכַסּוּפִין דְּקַדְשָׁה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה הָיָה עֵקֶר עֲבוּדָתָם, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ שֶׁהָיָה רֹאשׁ לְמַאֲמִינִים וְרֹאשׁ לְנִמְזוּלִים, וְעַל־יְדֵי זֶה זָכָה בְּשָׁלוֹמוֹת יוֹתֵר לְבְּחִינַת הַהִשְׁתַּוְקָקוֹת וְהַכַּסּוּפִין הַנֶּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד וְאַהֲבָה שֶׁזֶה מִדַּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ. וּמֵאַזָּה הִתְחִיל לְהִתְנוּצֵץ בְּחִינַת הַתְּנָלוֹת הַתּוֹרָה, וְאַחֲרֵיכֵן עָסְקוּ בְּזֶה שְׂאֵר הָאֲבוֹת וְהַשִּׁבְטִים וּבְנֵיהֶם וְכוּ', עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עִם הָאֱלֹהִים שֶׁהָיוּ כָּלָם צְדִיקִים, עַד שֶׁעַל־יְדֵי הַהִשְׁתַּוְקָקוֹת וְהַכַּסּוּפִין שֶׁלָּהֶם נִצְטָרְפוּ כָּל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב, וְאִזּוֹ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת דָּם א' לְפִי אוֹצֵר הִירָאָה - תַּלְמוּד תּוֹרָה - מ"ה)

וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר

(שְׁמוֹת יט, ב)

כָּל הַחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּיִּים הֵם צִמְצוּמִים וְכִלִּים נִפְלְאִים לְהַמְשִׁיךְ עַל יָדָם אֹרֶךְ הָאֵין סוּף בְּהִדְרָגָה וּבְמִדָּה כְּרָאוּי. אֲךָ לִזְהַר צָרִיכִין שִׁיתְחַבְּרוּ בְּאַהֲבָה נִפְשׁוֹת רַבּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל בְּיַחַד. כִּי צָרִיכִין לִזְהַר כָּלִים רַבִּים, שְׂאֵי אִפְשָׁר שִׁיתְתַּקְּנוּ כִּי אִם עַל־יְדֵי אֲלָפִים נִשְׁמוֹת שִׁמְתֻּחְבָּרִים יַחַד בְּאַהֲבָה בְּאִישׁ אֶחָד, עַד שִׁיּוּכָלוּ לְקַבֵּל בְּהִדְרָגָה כְּרָאוּי אֹרֶךְ הַגְּדוֹל הַזֶּה, וְהַכֵּל

עָלָיו אֵינֶם יְכוּלִים לְהַשְׁלִים הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, רַק "חִי חִי הוּא יוֹדֵךְ כְּמוֹנֵי הַיּוֹם" (יִשְׁעִיָּה לח) כְּמוֹנֵי הַיּוֹם דִּיקָא, הֵינּוּ כְּמוֹ שְׁאֵנֵי הַיּוֹם בְּאִיזוֹ מִדְרָגָה פְּחוּתָה שֶׁהוּא, אֶף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחֵר שְׁאֵנֵי חִי אֲנִי צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לָךְ דִּיקָא. אַדְרָבָא, כָּל מָה שִׁיּוּדַע בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא גָּרוּעַ וּמְקַלְקֵל בְּיוֹתֵר, עַל־יְדֵי דִיקָא יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר כְּשִׁיתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת "כִּד אֲתָא יִתְרוֹ וְאָמַר וְכוּ", כִּדִּין אִסְתַּלַּק וְאִתְנַקֵּר שְׁמָא דְקַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְכוּ" וְכַשְׁבָּא יִתְרוֹ וְאָמַר וְכוּ', אִזּוֹ הַתִּיַּקֵּר שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, כִּי עֵקֶר גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא דִּיקָא כְּשֶׁהִתְחַוֵּה מִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעֵקֶר הַעֲצָה לְקִיּוֹם הַתּוֹרָה הוּא לְהִתְחִיל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ כְּנֶ"ל. וְאִפְלוּ אִם אֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת כָּלוּם מִגְּדֻלַּת הַתְּנָלוֹת וְהַתְּנָלוֹת הַגְּלוּת בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וּמִמּוֹן, אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִתְחִיל בְּכָל פְּעַם לְהַכִּין וּלְהַזְמִין אֶת עַצְמוֹ מִחֲדָשׁ לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה בְּחִינַת: "אֱהִי"ה אֲנִי זְמִין לְמַהוּי. וּלְפַעְמִים צָרִיכִין לְהִתְחִיל בְּיוֹם אֶחָד כְּמָה וְכְמָה הַתְּחִלּוֹת חֲדָשׁוֹת, מִכָּל־שָׁבֹן בְּכָל שְׁבוּעָה וְכוּ', עַד שֶׁאַחֲרֵיכֵן מִצְטָרְפִין כָּל הַהִתְחַלּוֹת הַנֶּ"ל וּבְאִין לְעִזְרָתוֹ, כִּי לִית רַעוּתָא מְבָא דְאַתְאֲבִיד וְאִין רַצוֹן טוֹב שְׁנֵאבְדָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זֻכָּה אַחֲרֵיכֵן לְהִתְחִיל וּלְגַמֵּר עֲבוּדָתוֹ בְּשָׁלוֹמוֹת כְּרָאוּי. וְהַעֲקָר, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל פְּעַם כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, וְכָל הַהִתְחַלּוֹת מִכָּל הָעֲבוּדוֹת שֶׁהִתְחִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַד עַתָּה לֹא יַעֲלוּ אֲצִלוּ בְּחֲשָׁבוֹן כָּלֵל, רַק כָּאִלוּ לֹא הִתְחִיל עֲדִין מַעֲוֹלָם כָּלֵל. כִּי עֵקֶר הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד הוּא מַחֲמַת שְׁנִדְמָה לוֹ בְּדַעְתּוֹ שֶׁכִּבֵּר הִתְחִיל קֶצֶת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְנִפְּלָ מִזֶּה, וְאַחֲרֵיכֵן הִתְחַזֵּק לְהִתְחִיל עוֹד וְנִפְּלָ עוֹד פְּעַם, וְכֵן הִרְבָּה פְּעָמִים, וְעַל־כֵּן מִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם וּמִתְרַשֵּׁל בְּעִבּוּדָתוֹ מִלְּהִתְחִיל עוֹד הַפְּעַם. עַל־כֵּן עֵקֶר הַעֲצָה לְשַׁכַּח בְּכָל פְּעַם כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, אֶף־עַל־פִּי שֶׁכִּבֵּר הִתְחִיל אֲלָפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, רַק עַתָּה יִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְגַמְרֵי לְהַכִּין וּלְהַזְמִין עַצְמוֹ לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל מָה שִׁיּוּכָל: אִם לַעֲזֹק אֶל הַשֵּׁם מַעֲמֵק הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ עַתָּה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה; אִם לְהִתְחִיל לְלַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְעֲשׂוֹת מִצְוֹת; אִם לְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּמָה שֶׁלֹּא עֲשִׂי גוֹי וְכוּ', וְכֵן בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁאָר קִיּוֹם הַתּוֹרָה תָּמִיד. כִּי בְּאִמַּת אִפְלוּ מִי שֶׁחָטָא כָּל יָמָיו וְשָׁב בְּאַחֲרֹנָתָהּ מוֹחֲלִין לוֹ הַכֵּל, כְּמֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ וְל'; מִכָּל־שָׁבֹן מִי שֶׁכִּבֵּר הִתְחִיל כְּמָה פְּעָמִים לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְעֵקֶר הַנְּפִילוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת מִזֶּה שֶׁרָאוּ שֶׁכִּבֵּר נִסּוּ אֶת עַצְמָם וְהִתְחִילוּ כְּמָה פְּעָמִים וְנִפְּלוּ, הוּא רַק מַעֲשֵׂה בַעַל־דְּבַר, שְׂרוּצָה לְהַסִּיתָם עַל־יְדֵי־זֶה וּלְעַרְבֵב

על־ידי הרבי האמת שבבבל דור. (לקוטי הלכות – הלכות קריאת התורה ו' – אות כ"ח)

ומשה עלה אל האלקים

(שמות יט, ג)

בכל מצוה ומצוה ובכל אות ותיבה של התורה הקדושה יש בה חכמה קדושה עמקה ונפלאה מאד, שלמור החכמה הקדושה הזאת היו יכולין גם המלאכים ללמוד, ועל־כן שאלו אשר תנה הודך על השמים. אך באמת אין שום חכמה נחשבת, כי אם בשבאין על ידה לעצה שלמה, ואפלו חכמת התורה הקדושה, שרק היא היא החכמה האמתית, אף על פי כן היא גם היא אין חכמה נחשבת, כי אם בשזוכין לקבל עצה שלמה על ידה שיצליח על־ידי זה לנצח. וזה עקר תכלית שלמות עמקות חכמת תורתנו הקדושה, כי לא המדרש עקר אלא המעשה, ועל־כן נקראת התורה עצה. וכל מה שהמדרגות נמוכות ביותר שם צריכין ביותר עמקות העצות הקדושות של התורה. וזה שהשיב משה להמלאכים כלום קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש בכם וכו' הינו כנ"ל. (לקוטי הלכות – הלכות תענית ד' – אות י"ד לפי אוצר היראה – תלמוד תורה – מ"ב)

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים

וגוי קדוש

(שמות יט, ו)

כמו שאחר שזכו ישראל לקבל התורה, אזי וכו' הם בכל התורה ובכל העולם ומלואו התלויים בתורה, ואפלו גר הבא להתגיר עכשו ולקבל עליו על תורה, אי אפשר לו להתגיר כי אם על ידי ישראל, דהינו על ידי בית דין מישראל, ואם לאו אפלו אם מקום כל התורה והמצוות, ולא יתגיר על ידי ישראל דיקא, אז אינו נחשב לגר, ורחוק לנמרי מקדשת ישראל עדין. כמו כן להבדיל בקדשת ישראל בעצמן בענין התקרבות ישראל להשם יתברך באמת, אז קדם שיש איזה צדיק אמתי בעולם, אז בודאי כל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך באמת יכול להתקרב, אבל אחר שבכר נמצא צדיק אמתי מנהיג ישראל אמתי, אז אי אפשר לשום אדם להתקרב להשם יתברך באמת ובשלמות, כי אם על ידו דיקא. (לקוטי הלכות – הלכות הפקר ונכסי הגר ג' – אות ב' לפי אוצר היראה – צדיק – רמ"ג)

וגם בך יאמינו לעולם

(שמות יט, ט)

צריך כל אחד מישראל לברך ולהודות להשם יתברך מאד על אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם

כפי התגלות האור והמשכתו, שזה סוד מה שמתן תורה לא היה עד שנתקבצו ששים רבוא מישראל יחד באהבה ובשלום כמאמר רבותינו ז"ל על פסוק ויחן שם ישראל וכו'. וכן אמרו רבותינו ז"ל על פסוק שובה ה' רבבות אלפי ישראל, אין השכינה שורה על פחות משני רבבות ושני אלפים וכו' כי הכל כפי המשכת האור כנ"ל, שהוא כפי הקבוצ של נפשות רבות מישראל באהבה ובשלום. (לקוטי הלכות – הלכות תפלת המנחה ז' – אות נ"ד לפי אוצר היראה – שלום ואחדות – ט"ו)

ויחן שם ישראל נגד ההר

(שמות יט, ב)

בשעה שעומדים לשמע קריאת התורה צריכים לעמוד באימה ויראה, ברדת וזיע ולהטות אזנו היטב לכל דבור ודבור של התורה הקדושה כאלו הוא עומד תחת הר סיני (כמובא בספרי קדש. ולבון להמשיך על עצמו קדשת קבלת התורה שנתנה בסני על־ידי משה רבנו עליו השלום, על־ידי קבוצ נפשות ישראל יחד, כמו שכתוב (שמות יט): "ויחן שם ישראל נגד ההר". ופרש רש"י: כלם יחד באיש אחד וכו'. כי אז היתה גם נפשו שם, כמו שכתוב (דברים כט): "את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו'". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא פקודי ג) שכל נפשות ישראל של כל הדורות העתידין לבוא, כלם עמדו על הר סיני. וכן בכל דור ודור שנמשכה התורה אלינו על ידם, כמו שאמרו (אבות פרק א): משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים וכו' עד היום הזה, בכלם היה עקר המשכת התורה על־ידי קבוצ הישיבות הקדושות אצל רבם האמתי, שעל־ידי זה נכללו נפשותם יחד, שעל־ידי זה נמשך בחינת קבלת התורה בכל דור ודור. ועל־כן בכל עת שבאים לשמע קריאת התורה בצבור צריכין לבון שתהיה נפשו נכללת בכל נפשות ישראל שהצדיקים אמתיים שבכל דור ודור עוסקים לקבצם ולכללם יחד, שמשם נמשך בחינת קבלת התורה בכל דור ודור כנ"ל, שזה עקר בחינת קדשת הצבור בשם מקבצים ומחברים וכלולים נפשותם יחד על־ידי הצדיק הרבי האמתי שבכל דור ודור, שהוא נקרא "רועה ישראל", בחינת (ישעיה מ) רועה עדרו ירעה בזרועו יקבץ סלעים ובחיקו ישא עלות ונהל. ומהצדיקים הרועים האמתיים האלו שבכל דור מקבלים כל צבור וצבור בכל מקום שהם מתקבצים לקרות בתורה ולעסוק בה, אבל כל יחיד ויחיד צריך להכין את עצמו הרבה לזה שיוזב שתהיה נפשו נכללת בתוך הצבור הקדוש הזה שנכללים יחד

בהמה וחיה ד' - אותיות מ"ז י"ח י"ט לפי אוצר
היראה - תלמוד תורה - מ"ו)

וקדשתם היום ומחר

(שמות יט, י)

היו נכנים לשלשת ימים

(שמות יט, טו)

[משה הוסיף יום אחד מדעתו]

הצדיקים הגדולים מוכנים עצמן כל כך עד שאין להרע שום אחיזה בהם. ואף על פי כן יש להם גם כן בחירה. אך עקר הבחירה שלהם הוא רק בבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו במבאר במקום אחר. וזה בחינת הבחירה שהיה לאדם הראשון קדם החטא שהיה נדון בתכלית. אך כל בחירתו היה רק בבחינה זאת בבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו הנ"ל. רק שיש בזה משקל ונפסיון גדול. כי בודאי אסור להוסיף על דברי השם יתברך כמו שכתוב: לא תוסיף, וכל הפנים של אדם הראשון היה על ידי שהוסיפה על הצווי במאמר רבותינו ז"ל. ואף על פי כן הלא מצינו כמה גזרות וסינים שהוסיפו רבותינו ז"ל על דברי תורה, וכן משה הוסיף יום אחד מדעתו והסכימה דעתו לדעת המקום. על כן באמת בענינים כאלו הוא עקר הבחירה של הצדיקים הגדולים. ובאמת מי שאינו זוכה חס ושלום לכון בזה לדעת המקום, יכול להבטל על ידי זה עד שיבא על ידי זה לחטא גמור, כמו שמצינו באדם הראשון שנכשל על ידי זה בפשוטו ממש ועבר על הצווי. וזה היה גם כן ענין הנפסיון של הארבעה שנכנסו לפרדס, ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום. נכנס ויצא דיקא, כי גם הצדיקים הגדולים אשר כל עבודתם הוא רק מה שצריכים לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא ולהשיג בכל פעם ביותר. אף על פי כן צריכים הם גם כן להיות בקי בעיל בקי בנפיק ובקי בכניסה בקי ביציאה, ומי שאינו זוכה לבקיאות הנה בשלימות יכול להיות בבחינת הציץ ונפגע הציץ ומת רחמנא לצלן, ואחר קצין לנמרי בגטיות. ומי שזוכה לבקיאות הנה היטב אזי הוא נכנס בשלום ויוצא בשלום, ואז זוכה תמיד לכון תמיד לדעת המקום, מה להוסיף ומה שלא להוסיף כנ"ל. ואלו הצדיקים שזוכים לבקיאות הנ"ל בבחינות מדרגתם הגבוהה והנפלאה מאד. הם זוכים להכנים זה הבקיאות אפלו במדרגות הנמוכות מאד, שהם בחינת ונפיק ממש שזוכו גם הם לעת עתה לקנים ואציעה שאול הנך. וגם ממש במקומם השפל מאד ימשיכו עצמן אל השם יתברך, ויצעקו ויתפללו להשם יתברך תמיד בכלות הנפש בבחינת מבטן שאול שועתי וכו'. בחינת קראתי שמך ה' מבור תחתיות, עד שיקרא ויירא ה'

נטע בתוכנו. כי הגם שכבר היו כמה צדיקים גדולים גם קדם מתן תורה, כמו שמצינו אבות העולם שקימו כל התורה עד שלא נתנה, וגם עכשו אחר מתן תורה הבחירה הפשוטת כי הפעל דבר מכלל את האדם כל כך, עד שגם בספרים הקדושים של התורה הקדושה, יכולין לראות ההפך מהאמת חס ושלום, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל לא זכה נעשית לו סם מות, אף על פי כן עצת ה' לעולם תעמד ואתה מרום לעולם ה'. כי קדם מתן תורה אף על פי שגם אז היו כמה צדיקים, אבל לא היה אפשר להביר ולהבחין בין צדיק לרשע, מחמת גדל התנבחות השקר שמהפך הכל ואומר לרע טוב ולטוב רע. אבל עכשו כבר זכינו שהמשיך לנו משה רבנו עליו השלום את התורה הקדושה, משער החמשים של הקדושה, ששם יש עצות עמקות ונפלאות עד בלתי גבול, שאי אפשר לקלקלם ולסתורם בשום אופן, ובכח קדושה הזאת הבטיח לנו השם יתברך, שזוכה להאמין במשה רבינו ובנביאים הבאים אחריו לעולם, כמו שנאמר: וגם כך יאמינו לעולם, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל. ומאחר שיש לנו יסוד חזק בזה, שוב אי אפשר להשקר והסתור אחרא להפך האמת לנמרי חס ושלום אצל ישראל קדושים, כי מאחר שכבר יש לנו יסוד חזק לבלי סור מתורת משה אמת, והכל מודים כי אי אפשר להיות צדיק וכשר, כי אם בשמקמיין תורת משה באמת כאשר מסרו לנו רבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים, וכל השקרים והטעויות והבלבולים שמכנים הפעל דבר עכשו בישראל, אי אפשר להם להתגבר רק על ידי שיתלבשו גם הם בהאמת של התורה הקדושה, כי הם אומרים שעל פי תורת משה צריך להתנהג כך כפי דרכם ודעתם, על כן בקל יכולין עכשו להבין האמת לאמתו, אם ירצה לראות ולהסתכל בעין האמת, מי שמקיים יותר תורת משה והולך בדרכי התורה באמת, ואיזו הדרך ישכן אור וקרוב יותר לדרך של תורה באמת, כפי פשטות פונת משה רבינו עליו השלום כמובן לכל חד בפום מה דמשער בלביה ולכל אחד כפי מה שמשער בלביו. וזה שאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איבא בשוקא נאם לא אותו יום שגרם, כמה יוסף יש בשוק, כי אפלו אם היה רב יוסף צדיק גדול ונורא כמו שהוא עכשו, אבל מי היה זוכה להביר ולהבין מעלת קדושתו, אם לא בכח קבלת התורה שקבלנו ביום החמשים דיקא, מחמת שגמלשכת משער החמשים הנ"ל, עד שעל ידי זה נתבטלין כל השקרים והרמאות שבעולם הרוצים להעלים את האמת, והאמת עד לעצמו, וכל אדם כפי מה שהוא יכול בקל לראות ולהבין האמת אחר שכבר זכינו לקבלת התורה כנ"ל. (לקוטי הלכות - הלכות סימני

משמים שיזכו לתשובה שלמה באמת. (לקוטי הלכות – הלכות שבת ז' – אות נ' נ"ב לפי אוצר היראה – צדיק – ע"ט)

ויוצא משה את העם לקראת האלקים

(שמות יט, יז)

מענין קצת אנשים שמתקרבין לעבודת השם יתברך ואחר כך מתרחקין, ענה: אף על פי כן יקר אצל השם יתברך ההתקרבות בעצמו אף לפי שעה. אף על פי שאחר כך נעשה מה שנעשה חס ושלום. ואמר: הלא על שעת מתן תורה נאמר (שיר השירים ד, ט): לבבתי באחת מעיניך. ואיך במדרש (שיר השירים רבא א-נה): מהו באחת מעיניך, אלא שבעין השנית כבר היו מסתכלין על העגל. נמצא שבשעת מתן תורה כבר היה דעתם לפרש חס ושלום ואף על פי כן היה יקר בעיני השם יתברך מאד ההתקרבות בעצמו, כמו שכתוב לבבתי באחת מעיניך. כי זה בעצמו יקר מאד בעיני השם יתברך. (שיחות הר"ן – – קכ"ג)

קול השפר הולך וחזק מאד משה

ידבר והאלקים יענינו בקול

(שמות יט, יט)

... ופרש רש"י: בשהיה משה מדבר היה הקדוש-ברוך הוא מסיעו לתת בו כח להיות קולו מגביר ונשמע וכו'. כי משה הוא בחינת הצדיק שמשליך קולו לכל אחד מישראל לכל מקום שהוא, וה' יתברך מסיע לו על זה שיהיה נשמע קולו למרחקים לכל אחד ואחד שזהו בחינת קול השופר בחינת ויהי קול השפר הולך וחזק וכו'. וזהו הולך וחזק מאד, מאד זה סמרא דמותא שאפלו המנחים בסמרא דמותא חס ושלום, שהוא הסמרא אחרא הוא מחזק ומחיה אותם ומעוררם ומקיצם לה' יתברך כי הוא משליך קולו למרחקים עד שמגיע קולו לכל אחד ואחד אפלו אם הוא במקום שהוא, כי הקדוש-ברוך הוא מסיעו על זאת שיהיה קולו נשמע למרחוק בבחינת משה ידבר והאלקים יענינו בקול. (לקוטי הלכות יורה דעה – הלכות נדרים ד' – כ"ה)

פן יהרסו אל ה'

(שמות יט, כא)

ששת ימי החל הם בחינת אחר הבריאה, שבהם יצאה הבריאה מהכח אל הפעל, וכל הבריאה היתה על ידי אמת, כמו שכתוב: "בראשית ברא אלקים" סופי תבות "אמת". אף אף על פי כן תכף שיצאה הבריאה מבח אל הפעל, נמשך רשם על אחיות

השקר, ועל כן יש בששת ימי החל איזה אחיזה להשקר, ועקר התקון על ידי שבת שהוא בחינת אמת כידוע. ועל כן שבת הוא בחינת תכלית עולם הבא, שאז יהיה נכלל אחר הבריאה בקדם הבריאה, שעקר הכלליות הזה הוא על ידי אמת. ועל כן צריכין להמשיך קדשת שבת על ששת ימי החל, כי עקר החיות והקיום של הבריאה כלה הוא על ידי אמת, שהוא בחינת שבת, שהוא בחינת עצם האמת. וכן צריכין להמשיך קדשת הצדיק האמת, שהוא בחינת שבת וכלהו יומא, על כל המון בני ישראל, שהם בחינת חל נגדו, דהינו להאיר בהם האמת שהוא עקר הקדשה. אבל עקר המשכת האמת, שהוא הקדשה של שבת, על ששת ימי החל, וכן המשכת קדשת האמת של הצדיק האמת על כל המון העם הוא דיקא על ידי בחינת הבדלה, על ידי שיוודעין להבדיל בין הקדש ובין החל, בין שבת לששת ימי המעשה ובין הצדיק להמון העם, הינו שיוודעין שיש הבדל גדול בין עצם האמת של שבת, שהוא בחינת הצדיק האמת, ובין האמת של ימי החל שהם בחינת המון העם; כי אף על פי שגם כל חיותם ותקונם וקיומם הוא על ידי האמת, אבל אי אפשר להם להשיג ולהבין אמתת דעתו של הצדיק האמת שהוא בחינת שבת, כי מאד עמקו מחשבותיו; רק עקר האמת של ההמון עם בחינת ימי החל הוא לידע שהם רחוקים מלהשיג ולהבין אמתת הדעת האמת, רק צריכין להתחזק באמונה בנ"ל, וזהו עקר האמת שלהם. נמצא, שדיקא על ידי הבדלה ממשיכין הקדשה משבת לימי החל ומהצדיק להמון עם בנ"ל. וזה בחינת מה שאצל מעמד הר סיני כתיב: "פן יהרסו אל ה' לראות וגו', ועלית אתה ואהרן עמך וגו'". ואמרו רבותינו ז"ל: אתה מחצה לעצמך ואהרן מחצה לעצמו, והעם אל יהרסו כלל לעלות, הינו בנזכר לעיל, כי אי אפשר לקרב אל מחצת הצדיק ולהבין ולהשיג עמקות דעתו, ועל כן אסור להרהר אחריו. וזה גם כן בחינת אסור הנזרים לגשת אל הקדש בבית המקדש ובמשכן, כי עקר הקדשה הוא אמת, ובכל מקום שמאיר בו אמתתו יתברך ביותר, יש בו קדשה יתרה, אבל לאו כל אדם יכול לגשת ולהתקרב אל קדשת האמת הזה, כי עצם האמת, שהוא השנת אמתתו יתברך, אי אפשר להשיג, רק כל אחד צריך לעמד על עמדו ומחצתו לאחז בדרך האמת בפי מדרגתו, וזה עקר האמת שלו, לכל יהרס לגשת למה שאינו ראוי, כי במפלא ממה אל תדרש וכו'. וזה סוד הבדלה במוצאי שבת, שעל ידי זה דיקא ממשיכין קדשת שבת לימי החל, הינו בנ"ל. (לקוטי הלכות – הלכות ריבית ה' – אותיות ל"ז ל"ח לפי אוצר היראה – אמת – ל"ג)

אָנְכִי ה' אֱלֹקֶיךָ

(שמות כ, ב)

עַקֵּר קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא יסוד
כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט): כָּל
מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מכּוֹת
כד): בֶּאֱחָבְקוֹן וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת יִצְדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ
יִהְיֶה, וְעַל־כֵּן תַּחֲלַת דְּבַר ה' שֶׁדָּבַר עִם יִשְׂרָאֵל הוּא
'אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ' וְכו' (שְׁמוֹת כ) שֶׁהוּא עַקֵּר הָאֱמוּנָה
לְהֵאֱמִין בּוֹ, יִתְבָּרֵךְ וּלְבַטֵּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת בַּחֲנִינֵת
'לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל'
וְכו', כִּי זֶהוּ עַקֵּר הַהִתְחַלָּה וְהַתְּכַלִּית וְהַיְסוּד וְהַעֲקָר
שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כִּי הָעַקֵּר הוּא הָאֱמוּנָה. (לְקוּטֵי
הַלְכוֹת – הַלְכוֹת עֲרוּבֵי תַחֲוִמִּים ה' – א')

זְכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת

(שמות כ, ח)

וְעַל כֵּן בַּחֲנִינֵת שַׁבָּת הוּא עֲצָה גְדוֹלָה נִגְדָּה כָּל
הַהִתְנַגְּדוֹת וְהַבְּלוּלִים שֵׁישׁ לָאָדָם, הֵן מַעֲצָמוֹ הֵן
מֵאֲחֵרִים, כִּי בְּכָל הַתַּאֲוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת
רְעוֹת הַחוֹלְפִין וְעוֹבְרִין עָלָיו, צָרִיד לְזָכֹר בַּשַּׁבָּת
שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת בְּטוֹל אֶל הַתְּכַלִּית, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
(בְּמַכִּילֵתָא): זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת (שְׁמוֹת כ) – זְכַרְהוּ
מֵאַחַד בַּשַּׁבָּת. כִּי שַׁבָּת הוּא בַּחֲנִינֵת 'שָׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה',
בַּחֲנִינֵת שְׁבִיתָהּ וּבְטוֹל, שֶׁהוּא עֲצָה גְדוֹלָה, שֶׁבְּכָל מָה
שֶׁחוֹלֵף וְעוֹבֵר עָלָיו, יִבְטֵל עֲצָמוֹ אֵיזָה שְׁעָה וְיִזְכֹּר אֶת
עֲצָמוֹ בְּהַתְּכַלִּית. כִּי כָּל אָדָם שֶׁבַּעֲוֹלָם יָכוֹל לְבַטֵּל
אֶת עֲצָמוֹ וּלְזָכֹר בְּהַתְּכַלִּית שֶׁהוּא לְהַפְלִל בְּאוֹר
הָאֵין־סוֹף יִתְבָּרֵךְ. וְאִי אִפְשָׁר לְבַאֵר זֹאת בְּכַתֵּב, כִּי
הוּא לְכָל חָד כָּפּוּם מָה דְּמַשְׁעַר בְּלִבִּיהָ. אֲבָל
עַל־כֵּן־פָּנִים כָּל יִשְׂרָאֵל מֵאֱמִינִים שֶׁזֶה עַקֵּר תְּכַלִּיתָם
וְתִקְוָתָם לְנִצָּחַת, וְכָל אֶחָד כָּפִי מָה שֶׁהוּא, בְּכָל מָה
שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, יָכוֹל לְבַטֵּל עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ כָּל הַבְּלוּלִים
וְהַפְּרָדוֹת, שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת שַׁבָּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת שְׁבִיתָהּ
וּבְטוֹל. וְעַל־יָדֵי זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַפְּרָדוֹת
וְכָל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל וְשִׁקָּר, וְיִזְכֹּה לַעֲשׂוֹת כָּל עֲסָקָיו
בְּשִׁבִיל הַתְּכַלִּית, בַּבַּחֲנִינֵת הַמַּחֲ נִזּוֹן תַּחֲלָה, שִׁיְהִיָּה
אֲכִילָתוֹ וְכָל עֲסָקָיו בְּשִׁבִיל הַתְּכַלִּית שֶׁהוּא הַמַּחֲ
וְהַחֲכָמָה הָאֱמֵתִי, לֹא שִׁיְהִיָּה חֵם וְשָׁלוֹם כָּל חֲכָמָתוֹ
וְתַחֲבֻלוֹתָיו בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהַגּוֹף, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת
עֲשׂוֹ, בַּחֲנִינֵת הַגּוֹף נִזּוֹן תַּחֲלָה. כִּי בַּחֲנִינֵת שַׁבָּת מְבַטֵּל
בַּחֲנִינֵת אֲחִיצוֹת עֲשׂוֹ. וְזֶה בַּחֲנִינֵת מָה שֶׁמְבַאֵר
בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבָּנִים שֶׁנִּחְלָפוּ (סְפֹרִי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה
יא) בְּסוֹף, שֶׁבְּשִׁרְדוֹפִין אוֹתוֹ שְׂרוּצָה לְכַנֵּס אֶל הַגֵּן
(שְׁמֵרָמוֹ עַל הַגֵּן־עֵדֶן). יַעֲמֵד עֲצָמוֹ אֲצֵל שַׁבָּת, דִּהְיֶנוּ
כְּנִ"ל וְהִבֵּן:

כִּי בְּאֵמֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל, הֵם בַּבַּחֲנִינֵת קִדְּשַׁת שַׁבָּת,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּבִרְכַּת הַמְּבָדִיל: בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים,

בֵּין יוֹם הַשַּׁבָּעִי לַשַּׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כִּי יִשְׂרָאֵל
מִמְּשִׁיכֵין קִדְּשַׁת שַׁבָּת לַשַּׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל. וְעַל־כֵּן כָּל
אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל קִדְּשָׁה, כִּי יִשְׂרָאֵל אֵינָם אוֹכְלִים שׁוֹם
מֵאֶכָּל מִיד, רַק צָרִיכִין לְהַמְתִּין הַרְבֵּה קִדְּשָׁאוֹכְלִין,
וְעַל־יָדֵי זֶה הֵם מִמְּשִׁיכִין עָלֵיהֶם בְּכָל אֲכִילָתָם בַּחֲנִינֵת
קִדְּשַׁת שַׁבָּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת הַמַּחֲ נִזּוֹן תַּחֲלָה. כִּי אִישׁ
יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁעוֹמֵד בְּבִקְרָה וְלָבוֹ חֹלֵשׁ וְרוּצָה לֵאכֹל, אֲבָל
אֵינוֹ אוֹכֵל מִיד, כִּי צָרִיד לְהַמְתִּין עַד שִׁטְל יָדָיו
וַיִּבְרָךְ וַיִּתְפַּלֵּל, וְהַכְּשָׁרִים וְהִירָאִים מִמְּתִינִים יוֹתֵר,
כִּי לוֹמְדִים גַּם אַחֵר הַתְּפִלָּה קִדְּשָׁאוֹכְלִים.
וְכִשְׂרוּצָה לֵאכֹל אֵינוֹ אוֹכֵל מִיד, כִּי אִם עַל־יָדֵי כָּמָה
מִצְוֹת שְׁעוֹשִׂין מִקֵּדָם, שֶׁמְקַדְּשִׁין הַמֵּאֲכָל, כְּגוֹן בִּשָּׂר
צָרִיד שֶׁחִיטָה וְנִקּוּר וּמְלִיחָה וְהִדְּחָה. וְכֵן לֶחֶם צָרִיכִין
לְקַח חֹלָה מִקֵּדָם וְכו', וְאַחֵר כָּךְ כְּשֶׁרוּצָה לֵאכֹל צָרִיד
לִטֵּל יָדָיו וּלְבָרֵךְ. נִמְצָא שֶׁכָּל אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל הוּא
עַל־יָדֵי הַמְּתִנָּה הַרְבֵּה, כִּי עַל־יָדֵי כָּל זֶה שֶׁמְמַתִּינִין
הַרְבֵּה קִדְּשָׁה אֲכִילָתָם כְּנִ"ל, עַל־יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין עַל
עֲצָמָן קִדְּשַׁת שַׁבָּת שֶׁהוּא שְׁבִיתָהּ וּבְטוֹל, וּמְכַנִּיעִין
בַּחֲנִינֵת עֲשׂוֹ שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת 'הִלְעִיטְנִי נָא' – שֶׁחוֹמֵף
הַמֵּאֲכָל מִיד. אֲבָל מַחֲמַת טְרִדַּת הָעוֹלָם הַזֶּה
וְתַאֲוָתָיו, יוֹכֵל לְהִיּוֹת שָׁנָם אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי יִשְׁכַּח חֵם
וְשָׁלוֹם בַּשַּׁעֲת הָאֲכִילָה וְכִיּוּצָא אֶת הַתְּכַלִּית, עַל־כֵּן
צָרִיכִין לְזָכֹר לְזָכֹר בְּכָל פַּעַם אֶת הַשַּׁבָּת, דִּהְיֶנוּ
שַׁבָּתוֹךְ תִּקְףָה הַטְּרָדָא שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, אוֹ כְּשֶׁבֶא לֵאכֹל
וְכִיּוּצָא, יִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ אֵיזָה שְׁעָה שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת
שַׁבָּת, אוֹ יִזְכֹּה שֶׁהַמַּחֲ נִזּוֹן תַּחֲלָה, וְיִהְיוּ נִכְנָעִים כָּל
הַהִתְנַגְּדוֹת וְהַשּׁוֹנְאִים וְהַבְּלוּלִים. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת –
הַלְכוֹת שַׁבָּת ו' – אוֹת ה')

יוֹם הַשַּׁבָּעִי שַׁבָּת

(שמות כ, י)

עַקֵּר הַזְּבִיחָה וְהַשְׁחִיטָה שֶׁל הַיָּצֵר הָרַע וְהַיְלּוּתָיו,
שְׁעוֹסְקִין לְטַבֵּחַ וּלְשַׁחַט בְּגִי הָאָדָם, הָעַקֵּר הוּא
עַל־יָדֵי שְׁעוֹסְקִין לְהַכְנִים בָּהֶם מַחֲשָׁבוֹת רְעוֹת,
שֶׁעַל־יָדֵיהֶם עַקֵּר הַזְּבִיחָה וְהַשְׁחִיטָה שְׁלָהֶם. וְהָעַקֵּר
לִזְכֹּר אֶת הָאָדָם בְּמַחֲשָׁבוֹת שֶׁל תַּאֲוֹת מִמּוֹן, כִּי בָּזָה
הָאָדָם טְרוּד מְאֹד בְּמַחֲשָׁבוֹתָיו כָּל יְמֵי חַיָּו, כִּי אֵין
אָדָם מֵת וְחַצִּי תַאֲוָתוֹ בִּידוֹ, וְכָל מָה שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר
חֶסֶד לוֹ בְּיוֹתֵר וְאֵינוֹ מְמַלֵּא תַאֲוָתוֹ לְעוֹלָם. וְהִנֵּה
מַחֲמַת שֶׁהַמַּחֲשָׁבוֹת כְּרוּכִים וְנִסְכָּכִים זֶה בָּזָה מְאֹד,
עַל־יָדֵיהֶם הוֹלְכִין מִרְעִיּוֹן לְרְעִיּוֹן וּמִמַּחֲשָׁבָה
לְמַחֲשָׁבָה, עַד שֶׁבָּאִים עַל־יָדֵיהֶם לְמָה שֶׁבָּאִים חֵם
וְשָׁלוֹם. וְהָעֲצָה הַכְּלָלִית לָזֶה הוּא, שֶׁפִּתְאֵם יַעֲמֵד
הָאָדָם וְיִנּוּחַ וַיִּשְׁבָּת וַיִּהְיֶה שָׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה
בְּמַחֲשָׁבוֹת. וְזֶה בַּחֲנִינֵת שַׁבָּת, שֶׁבְּתוֹךְ כָּל הַפְּרָדוֹת
וְהַבְּלוּלִים וְהַרְעִיּוּנִים הַרְבִּים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת יִבְטֵל אֶת
עֲצָמוֹ לְגִמְרֵי וְיִנּוּחַ וַיִּשְׁבָּת בַּבַּחֲנִינֵת שַׁבָּת, כִּי בְּאֵמֶת

המחשבה ביד האדם תמיד להמותה כרצונו, רק בשנתבלבל במחשבות ורעיונים הרבה, נדמה לו שיקשה לו לשוב ולצאת מהם, אבל עקר העצה, שפתאם יעמד וישבת ויבטל עצמו, כי זה כלל גדול בענין המחשבות, שהעקר הוא שב ואל תעשה, כי אם ירצה לעמד נגדם ולסתרם, יהיה נלכד יותר, על-כן העקר להיות שב ואל תעשה מעתה על-כל-פנים, שבתוך תקף בלבול המחשבות יעמד וינוח ולא יחשב עוד. ולפעמים צריך לזה בטול דקדשה באמת, הינו שיבטל עצמו לגמרי ויזכר בהשם יתברך, ויבטל את עצמו לגבי אור האין סוף יתברך. וזהו בחינת שבת, שצריך האדם לזכר תמיד ולהמשיך על עצמו קדשת שבת גם בימי החל, הינו שבתוך כל הבלבולים יעמד וינוח בבחינת שבת, ועל-ידי-זה ינצל מכל המחשבות רעות. (לקוטי הלכות – הלכות שבת ו' – אות ח'; עיין שבת – אות מ"ב לפי אוצר היראה – מחשבות והרהורים – ז')

כבוד את אביך ואת אמך

(שמות כ, יב)

וזהו כבוד את אביך ואת אמך למען יארכו ימיך וכו'. ודרשו רבותינו ז"ל: לעולם שכל ארץ וכו'. כי רבותינו ז"ל אמרו: טוב לאדם שלא נברא משנברא. ואם בן קשה למה נברא, ופרש רבנו ז"ל (בלקוטי תנינא סימן לט) שפפי פגעי העולם הזה בודאי טוב שלא נברא אבל בשביל התכלית בודאי טוב מה שנברא. כי אי אפשר להנשמה להשיג התכלית בחינת שבת, כי אם על-ידי שעובדת בזה העולם המעשה וכו', עין שם. ועל-כן נסמך למען יארכו ימיך אצל מצות כבוד דיקא, כי יש שיקשה בעיניהם למה לו לכבוד אביו ואמו בשביל שהביאו אותו לזה העולם, הלא טוב לאדם שלא נברא משנברא. וכאשר באמת הרבה בני אדם קובלים על ימיהם ואומרים למה נבראו מחמת רבוי הצרות והיסורים שסובלים בזה העולם וכמו שכתוב: אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז. אך באמת בשביל התכלית שיזכה אפלו הפחות שבפחותים והקל שבקלים בודאי כדאי כל היסורים והצרות שסובל בזה העולם ואחר מיתה, כי הכל כדאי בשביל התכלית. (רק מי שהוא חכם אמת ורואה את הנולד הוא מישב עצמו למה לו לסבל צער ויסורין הרבה בזה העולם, בפרט אחר מיתה אם לא ייטיב את מעשיו ולסוף מה ישאר ממנו. הלא טוב לו שייטיב את מעשיו ויהיה נצול ממרידות הענשים לאחר מותו, וגם בזה העולם יהיה נקל לו ביותר לקבל פגעי העולם כידוע, ואחר כך יזכה למה שיזכה עין לא ראתה וכו'. אבל על

כל פנים סוף כל סוף גם התכלית המעט המעט שיזכה הקל שבקלים עולה על כל הצרות והיסורים שסבל בזה העולם ואחר כך). ובשביל זה בודאי הוא מחיב לכבוד את אביו ואמו שהביאו אותו לעולם, מאחר שעל ידם יזכה לתכלית בזה שאי אפשר לזכות אליו שום מלאך וכו' כי אם נשמות ישראל על-ידי שהיה בזה העולם דיקא שיש בו אחיות השקר כזה ותאוות כאלה וכו'.

נמצא, שכל אלו החמש דברות (הראשונות) מדברים מהתכלית שיזכה האדם בזה העולם דיקא. אך איך זוכין להגיע להתכלית שהוא בחינת שבת שמה דקדשא בריך הוא להביר אותו יתברך, הוא על-ידי שכופין את יצרו ומשפרין תאוות עולם הזה. וזהו בחינת כלל כל החמש דברות השניות, שהם: לא תרצה, לא תנאף, לא תגנב וכו', שהם כלל התאוות הגדולות, שהם: נאוף ורציחה וכעס וגנבה ורמאות וחמדה שהוא כלל כל התאוות, ובפרט תאות ממון, כי בשתכף את יצרך ותהיה נשמר מתאוות עולם הזה הכלולים בהחמש דברות אחרונות שכלל כלם לא תחמד ולא תתאוה, לשבר תאות וחמדת לבו, על-ידי זה תזכה להתכלית לידע ולהשיג שמו יתברך שהוא בחינת שבת. וזהו בחינת לא תענה ברעך עד שקר שהוא כנגד דבור זכור את יום השבת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. כי שבת הוא עקר התכלית בחינת תכלית שמים וארץ, כמו שכתוב בסימן הנ"ל (לט תנינא), שאי אפשר להשיג כי אם על-ידי בחינת לא תענה ברעך עד שקר, דהינו להיות נזהר מן השקר הנאחז בזה העולם ולברר האמת מן השקר דיקא. שעל-ידי זה דיקא זוכין לשבת, שהוא בחינת אמת, שהוא שמה דקדשא בריך הוא, שהוא התכלית. כי לא תענה ברעך מרמוז שלא להעיד עדות שקר בבוראו, כמו שפרש רש"י בשיר השירים בפסוק: תאמי צביה וכו', עין שם. וכן הוא מרמוז שלא להעיד עדות שקר על הצדיק האמת שנקרא רעך, כי רק הוא הרע והאוהב אמת החושב על תכלית הנצחי להיטיב עמך בחנם בטוב אמתו ונצחי. והפעל דבר מתננה בבני אדם למצא עליו תואנות ועלילות שקר כדי להרחיקם מטוב אמתו, מתכלית הנצחי שאי אפשר לזכות אליו כי אם על ידו כידוע ומבאר בכל הספרים. ועל זה צעק דוד המלך עליו השלום: תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק וכו'. וזהו בחינת האזהרה לא תענה ברעך עד שקר שהוא כנגד זכור את יום השבת, כי עקר קדשת שבת, שהוא התכלית אי אפשר לזכות אליו כי אם על-ידי הצדיק שהוא בחינת משה, כמו שמבאר שם על פסוק: לכו חזו וכו' בסימן הנ"ל, עין שם. (לקוטי הלכות – הלכות שבועות ב' – ח')

לא תנאף, לא תגנב

(שמות כ, יג)

עקר תאות נאוף נמשך על-ידי הגנבה של הבעל דבר שגונב וחותר במחשבות האדם בכמה תחבולות וערמומיות וגנבות עד שמביאו לידי הרהור חס ושלום. ועל-כן נסמך לא תנאף אצל לא תגנב כי עקר נאוף בא על-ידי בחינת גנבה של הבעל דבר כנ"ל. וזה בחינת: אם ראית גנב ותראן עמו ועם מנאפים חלקה, הינו שהפסוק מוכיח אם ראית גנב — שהוא היצר הרע ותראן עמו, ועל-ידי זה ועם מנאפים חלקה. כי באמת היה ראוי לך לזהר מאד מהגנב הזה, כי צריכין לשמור מחשבתו מאד מאד מהגנב הזה, ואתה לא די שלא שמרת עצמך ממנו, אף גם אם ראית גנב ותראן עמו, שנתרצית אחריו רחמנא לצלן, ועל-ידי זה ועם מנאפים חלקה וכנ"ל. על-כן צריך האדם להזהר ולהשמר מאד שלא יהיה ברוד אחר המחשבות רעות שמכנים בדעתו על-ידי גנבותיו, רק ישתדל בכל כחו לגרש ולבער הגנב מקרבו. כי באמת הבחירה ביד האדם לגרשו, כי המחשבה ביד האדם להטותה ברוצנו, ושם עקר הבחירה. אשרי השומר מחשבתו היטב קדוש יאמר לו. (לקוטי הלכות — הלכות גניבה ד' — ט')

לא תנאף

(שמות כ, יג)

[קיום התורה על ידי צדיק הדור]

קדשת שבת בשרשה נמשך מיום שכלו שבת שיתגלה בו אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא התורה שיתגלה משיח צדקנו במהרה בימינו, ועקר מעלת התורה הזאת על התורה של עכשו היא בחינת שגזפה לעצות עמקות ונפלאות פאלה עד אין סוף, שלא תוכל הסטרא אחרא והקלפה לסתורם ולקלקלם בשום אופן בעולם, כי בודאי מצוות התורה לא ישתנו אפילו דקדוק אחד בימי המשיח, אדרבא עקר ביאת המשיח הוא ללמד אותנו לקיים את כל דברי התורה הזאת שזכינו לקבל מפי משה רבנו עליו השלום, שהוא יהיה משיח בעצמו בבחינת מה שהיה הוא שיהיה כמובן, כי עד עכשו אף-על-פי שבבר זכינו לקבל את התורה שהיא בלה עצות להפיר אותו יתברך אף-על-פי-כן עדין אנו צריכין עצות לעצות אלו, שאנו צריכין בכל פעם עצות איך נזכה להתגבר לקיים עצות הקדושים האלו שהם כלל מצוות התורה, כי בהתורה כתיב "לא תנאף", ואפילו בהתר צריכין להתקדש את עצמו, כמו שכתוב: והתקדשתם וכו'. ודרשו רבותינו ז"ל: קדש עצמך במתר לך, ועדין אין אנו זוכין לידע עצות איך זוכין

לזה, וכן שארי המצוות, כי אין אנו יודעין איך נזכה לקיים מצוות ציצית בשלמות בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה וכו'. בלי שום פניה וכו', ואף-על-פי שבבר היו כמה צדיקים שנתנו לנו עצות קדושות, שזהו בחינת כלל תורה שבעל-פה, שגלו לנו הצדיקים שבכל דור ודור, כי זה עקר בחינת תורה שבעל-פה שצוה והזהיר אותנו ה' יתברך לבלי לסור מדברי החכמים והצדיקים אמתיים שבכל דור ודור, כי ה' יתברך ידע בחכמתו שאי אפשר לבאר העצות לתכליתן בכתב, כי עקר תכלית שלמות העצות שגזפה לקימן באמת, הוא רק ברמזים בבחינת אשכילך ואורך בדרך זו תלך אינצה עליך עיני וכו', וזה צריכין לקבל מהצדיקים אמתיים שבכל דור, שהם בחינת משה, שישראל הולכים בעצתם בכל דור ודור בבחינת וכל העם אשר ברגליך החולכים אחר עצתך. ואף-על-פי שבבר היו כמה צדיקים וחכמים אמתיים שעשו כמה תקנות וגדרים והוסיפו כמה מצוות דרבנן וגזרות שכלם הם בחינת עצות לעצות התורה, כדי שגזפה על-ידי זה לקיים את התורה בחינת משמרת למשמרת כנ"ל, וכן הצדיקים שבכל דור וכו' אף-על-פי-כן עדין הסטרא אחרא מתגברת בכל יום וזעירין אנו שמקיימין את התורה בשלמות. כי כל מה שמתגלה עצה קדושה הם מתגברים כנגד העצה בעצמה, וכמו ששמעתי מפי רבנו ז"ל, שאמר ענין מה שהיו בני הנעורים שהיו קובלין לפניו הרבה על צרת נפשם שאינם זוכים להתקדש באמת ולעבד את ה' בראוי, ופעם אחת ענה ואמר, שיש עצות שהיו מועילים בודאי אבל גם העצות בעצמן קשה לקיים, עד פאן לשונו. וזה עקר מעלת התורה שיתגלה בימי משיח צדקנו במהרה בימינו, שגזפה לעצות כאלו שלא תוכל הסטרא אחרא לסתורן בשום אופן בעולם, כי הם בחינת עצות עמקות עד אין סוף, שזהו בחינת מה שנקרא משיח פלא יועץ וכו', ועל-כן באמת כתיב אז (ירמיה לא): וברתי להם ברית חדשה וכו' לא בברית אשר ברתי את אבותיכם אשר המה הפרו את בריתי וכו', כי זאת הברית וכו' ועל לבם אכתבנה וכו' וכתוב ועשיתי את אשר בחקי תלכו וכו' הינו כנ"ל שיתגלו עצות כאלו שלא תוכל הסטרא אחרא להפירן ולסתורן בשום אופן בעולם, שעל-ידי זה נזכה לקיים את התורה בשלמות לעולם ועד, ועל-כן תהיה גאלה האחרונה גאלה שלמה לעולם. וזה בחינת קדשת שבת-קדש, שבשבת נמשך הקדשה משם, ועל-כן שבת היא בחינת תשובה, כמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן נח), כי עקר בחינת תשובה היא בחינה זאת שעל-ידי תשובה זוכין לעלות ולהמשיך על עצמו האור הזה של משיח, כמו שכתב רבנו ז"ל בספר הא"ב באות

שַׁבָּת (בְּסִימָן ד), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: עַל־יְדֵי שְׁמִירַת שַׁבָּת
מִמָּשִׁיד עַל עֲצָמוֹ אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, גַּם עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה,
עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. (לְקוּטֵי הַלְכוֹת - הַלְכוֹת עִירוּבֵי
תַּחֲמוּמֵי ה' - ל"ד)

נְהַנְהֵמָן מְאוּמָן

"אין צדקה נחשבת

כמו צדקת הדפוס"

[רבי נתן]

לאחינו כל בית ישראל

תרמו נא, בעין יפה,

להפצת אורו של

רבנו הקדוש

בארץ ובעולם

בכל סניפי הדואר,

חשבון מס' 7-2255-89

שַׁבָּת שְׁלוֹם

וְחַג ט"ו בִּשְׁבַט שִׁמְחָה

לאחינו כל בית ישראל

הוצאת חומשים עם פירוש

הלְקוּטֵי הַלְכוֹת

במחיר הקרן

125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה: **054-8429006** (מאיר)